

MESLEK ETİĞİ VE AHİLİK

MESLEK ETİĞİ

Etik; ilk olarak Sokrates tarafından ifade edilen ve her dönemde insanların hareketlerini dñzenleyen, ahlaki nitelikleri sorgulayan felsefi disiplindir. Etik, doğru ile yanlış, iyi ile kötü davranışların kurallarını ortaya koyar.

Meslek etiği, genel ahlak kurallarıyla mesleki uzmanlık ölçütlerini kapsayan yazılı olmayan kurallar olarak ifade edilir. Meslek etiği kuralları, iş hayatına bir düzen getirir ve meslekte çalışanların kendilerine olan özgüvenlerini artırır.

Meslek etiğinde başta dürüstlük, güven, tutarlı olmak, topluma saygı duymak, verilen sözü tutmak yer alır. Meslek etiği; en üst kademedен en alt kademedeki çalışanlara kadar o iş yerindeki kararların alınmasına olumlu etki yapar.

AHİLİK AHLAKI

Ahilik; fütüvvetten yani toplumun güvenini kazanmış erdemli kişilerin ahlaki öğretilerden doğan kuralları mesleki alanlarına uygulayan güçlü bir ahlak öğretisidir. Ahilikte meslek ahlakı en önemli değerlerden biridir. Her birimin kendi denetleme organları mevcuttur ancak herkesin kendi kendine vicdani kontrolünün en doğru yol olduğu düşüncesi daha ağır basmaktadır.

Çalışanlar arasında yamaklık, çıraklık, kalfalık, ustalık, yiğitbaşılık gibi dönemler vardır. Bu dönemlerin geçilmesinde çırak, kalfa ve ustalık ilişkisi, bir tür baba-evlat şeklinde saygı ve sevgiye dayalıdır. Her Ahi bir “pir”e bağlanmak ve sanatın geleneksel büyükleri hakkında sözlü kültürü öğrenmek, hâl ve hareketlerini onlara uydurmak zorundadır. Bu pirlere maneviyatları güçlü, üstün ve örnek ahlâk sahibi kimselerdir.

Ahilik mensuplarının pirlere bağlanması, işlerinde ihmal ve kusurdan kaçınmalarını sağlamıştır. Aksi durumda bağlı olduğu pirin sevgisi azalacak veya yok olacaktır.

AHİLİK İLKELERİ

Bir ahinin Ahilik kurumuna kabul edilebilmesi için birtakım şartları kabul etmesi ve bunların dışına çıkmaması gerekmiştir. Hemen hemen bütün fütüvvet-nâmelerde ahinin “açık ve kapalı” olması gereken özellikleri verilmiştir. Ahilik ahlakında “dışa ait, kapalı” ve “içe ait, açık” bu özellikler aşağıda iki başlık altında sıralanmıştır.

Dışa ait kapalı altı emir

1. El: Hırsızlık, zorbalık, kötülük ve hırsa kapalı
2. Dil: Yalan, iftira, hakarete kapalı
3. Bel: Başkalarının namus ve onuruna kapalı
4. Göz: Başkalarının hatalarını görmeye kapalı
5. Kulak: Dedikoduya kapalı
6. Mide: Zevk ve eğlence düşkünlüğüne kapalı

İçe ait açık altı emir

1. Cömert olma
2. Tevazu sahibi olma
3. Merhametli ve bağışlayıcı olma
4. Alçak gönüllü olma
5. Bencilikten uzak olma
6. Gerçekçi olma

AHİLİK TEŞKİLATININ MESLEKİ EĞİTİMDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Ahilik kültüründe mesleki eğitim, iş başında kalfalar ve ustalar tarafından verilirdi. Modern dünyada sorunlara çözüm olarak Türk-İslam medeniyetlerinde var olan Ahilik kurumundan yararlanılabilir. Bu kurum Anadolu Selçuklu Devleti zamanında ortaya çıkmış; Osmanlı Devleti'nin kurulma ve yükselme devrinde toplumda bütünleştirici, dayanışmacı, iş birliği içinde olan yapısıyla devletin büyümesine en büyük katkıyı sağlamıştır.

Eğitim sistemlerinin karakteristik özellikleri

- İş başında yapılan eğitim, iş dışında yapılan eğitimle bütünleşir.
- Eğitim, ömür boyu süren bir süreçtir.
- Köylere kadar varan geniş bir teşkilât kurulmuştur.
- Sistem, Ahilik prensiplerine uymayı taahhüt eden herkese açıktır.
- Derslerin yetkili kişiler tarafından verilmesi esastır.
- Eğitimden herkes ücretsiz olarak faydalanır.

AHİLİK TEŞKİLATININ MESLEKİ EĞİTİMDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Ahi ocağında hiyerarşi (ast-üst ilişkisi) birtakım törenlerle resmîleşmiştir. Bu törenler bir tür sınıf geçme töreni olmuş ve aşağıdaki sırayla gerçekleşmiştir:

- **Yol atası ve yol kardeşliği töreni**: Ahiliğe girmek isteyen gençlerin, birliğe kabul edilmesi bu törenle gerçekleştirmiş, zamanla çırak kabul etme töreni hâlini almıştır.
- **Yol sahibi olma töreni**: Çıraklık süresini tamamlayanların kalfalığa yükseltilmesi için yapılan törendir.
- **Ustalık (icazet)/şed kuşanma töreni**: Kalfalık süresini tamamlayıp ustalık becerilerine sahip olmuş kişilerin kabulü için gerçekleştirilen törendir. Ustasının rızasını alarak şed kuşanan bir esnaf veya sanatkâr usta olarak iş yeri açma hakkına sahip olacak; başka bir deyişle tam bir “Ahi” olacaktır. Bir kalfa, fütüvvetin aradığı bütün özellikleri nefsinde taşıyorsa ve üstadının işlediği sanatı tüm incelikleriyle öğrendiyse icazet talebinde bulunurdu. Ahilikte icazet almak, şed kuşanma yoluyla olurdu. Bir kalfa ancak ustası kendisinden razı ise şed kuşanma talebinde bulunabilirdi. Üstat rızası almak bu işin ilk şartıydı.